

Η νηστεία των Χριστουγέννων

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Σήμερα αρχίζει η νηστεία των πιστών για σαράντα ημέρες, ως πνευματική προετοιμασία, για τη μεγάλη εορτή των [Χριστουγέννων](#).

Αρχίζει από τις 15 Νοεμβρίου και τελειώνει στις 24 Δεκεμβρίου. Κατά την νηστεία αυτή τρώμε ψάρι (όλες τις ημέρες πλην Τετάρτης και Παρασκευής) από την αρχή της μέχρι και την 17η Δεκεμβρίου (αν δεν είναι Τετάρτη ή Παρασκευή). Ψάρι καταλούμε επίσης και κατά την εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου, οποιαδήποτε ημέρα κι αν πέσει.

Από την 18η μέχρι και την 24η Δεκεμβρίου, παραμονή της εορτής, επιτρέπεται μόνο η κατάλυση οίνου και ελαίου εκτός, βέβαια, των ημερών Τετάρτης και Παρασκευής που θα παρεμβληθούν και κατά τις οποίες τηρούμε ανέλαιη νηστεία. Επίσης, με ξηροφαγία θα πρέπει να νηστεύουμε την πρώτη ημέρα της νηστείας,

15η Νοεμβρίου, καθώς και την παραμονή της εορτής, εκτός βέβαια κι αν πέσουν Σάββατο ή Κυριακή. Σε κάθε περίπτωση, ο κάθε πιστός πρέπει να συμβουλευέται τον πνευματικό του και να ενεργεί αναλόγως.

Πώς καθιερώθηκε

Η εορτή της κατά σάρκα γεννήσεως του Κυρίου μας Ιησού Χριστού αποτελεί τη δεύτερη μεγάλη Δεσποτική εορτή του χριστιανικού εορτολογίου. Μέχρι τα μέσα του Δ' αιώνα η Εκκλησία της Ανατολής συνεόρταζε τη γέννηση και τη βάπτιση του Χριστού υπό το όνομα τα Επιφάνεια την ίδια ημέρα, στις 6 Ιανουαρίου. Τα Χριστούγεννα ως ξεχωριστή εορτή, εορταζόμενη στις 25 Δεκεμβρίου εισήχθη στην Ανατολή από τη Δύση περί τα τέλη του Δ' αιώνα.

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, που πρώτος ομιλεί για την εορτή των Χριστουγέννων, την ονομάζει «μητρόπολιν πασών των εορτών» και μας πληροφορεί περί το 386 ότι «ούπω δέκατον έστιν έτος, εξ ου δήλη και γνώριμος ημίν αύτη η ημέρα (της εορτής) γεγένηται».

Με τη διαίρεση της άλλοτε ενιαίας εορτής και την καθιέρωση των τριών ξεχωριστών εορτών, της Γεννήσεως την 25η Δεκεμβρίου, της Περιτομής την 1η και της Βαπτίσεως την 6η Ιανουαρίου, διαμορφώθηκε και το λεγόμενο Δωδεκαήμερον, δηλαδή το εόρτιο χρονικό διάστημα από τις 25 Δεκεμβρίου ως τις 6 Ιανουαρίου. Έτσι διασώθηκε κατά κάποιο τρόπο η αρχαία ενότητα των δύο μεγάλων εορτών της Γεννήσεως και της Βαπτίσεως του Κυρίου.

Η μεγάλη σημασία που απέκτησε με την πάροδο του χρόνου στη συνείδηση της Εκκλησίας η νέα εορτή των Χριστουγέννων και η ευλάβεια των πιστών και ιδιαίτερα των μοναχών, απετέλεσαν τις προϋποθέσεις για την καθιέρωση και της προ των Χριστουγέννων νηστείας. Σ' αυτό ασφαλώς επέδρασε και η διαμορφωμένη ήδη τεσσαρακονθήμερη νηστεία της Μεγάλης Τεσσαρακοστής που προηγείτο του Πάσχα. Όπως η εορτή έτσι και η νηστεία, ως προετοιμασία για την υποδοχή των γενεθλίων του Σωτήρος, εμφανίστηκε αρχικά στη Δύση, όπου η νηστεία αυτή ονομαζόταν Τεσσαρακοστή τον Αγίου Μαρτίνου επειδή άρχιζε από την εορτή του Αγίου τούτου της Δυτικής Εκκλησίας. Το ίδιο επανελήφθη και σ' εμάς, όπου πολλοί τη νηστεία των Χριστουγέννων ονομάζουν του Αγίου Φιλίππου επειδή προφανώς αρχίζει την επομένη της μνήμης του Αποστόλου.

Οι πρώτες ιστορικές μαρτυρίες

Οι πρώτες ιστορικές μαρτυρίες, που έχουμε για τη νηστεία προ των Χριστουγέννων, ανάγονται για τη Δύση στον Ε' και για την Ανατολή στον ΣΤ'

αιώνα. Από τους ανατολικούς συγγραφείς σ'αυτήν αναφέρονται ο Αναστάσιος Σιναΐτης, ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρος ο Ομολογητής, ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης, καθώς επίσης και ο πατριάρχης Αντιοχείας Θεόδωρος Βαλσαμών.

Η νηστεία στην αρχή, καθώς φαίνεται, ήταν μικρής διάρκειας. Ο Θεόδωρος Βαλσαμών (12ος αιώνας) που γράφει περί τον ΙΒ΄ αιώνα και κατά συνέπεια μας πληροφορεί για τα όσα ίσχυαν στην εποχή του, σαφώς την ονομάζει «επταήμερον».

Όμως υπό την επίδραση της νηστείας της Μεγάλης Τεσσαρακοστής επεξετάθη και αυτή σε σαράντα ημέρες, χωρίς εν τούτοις να προσλάβει την αυστηρότητα της πρώτης.

Φωτογραφία αρχείου: Ραφαήλ Γεωργιάδης, ore.gr